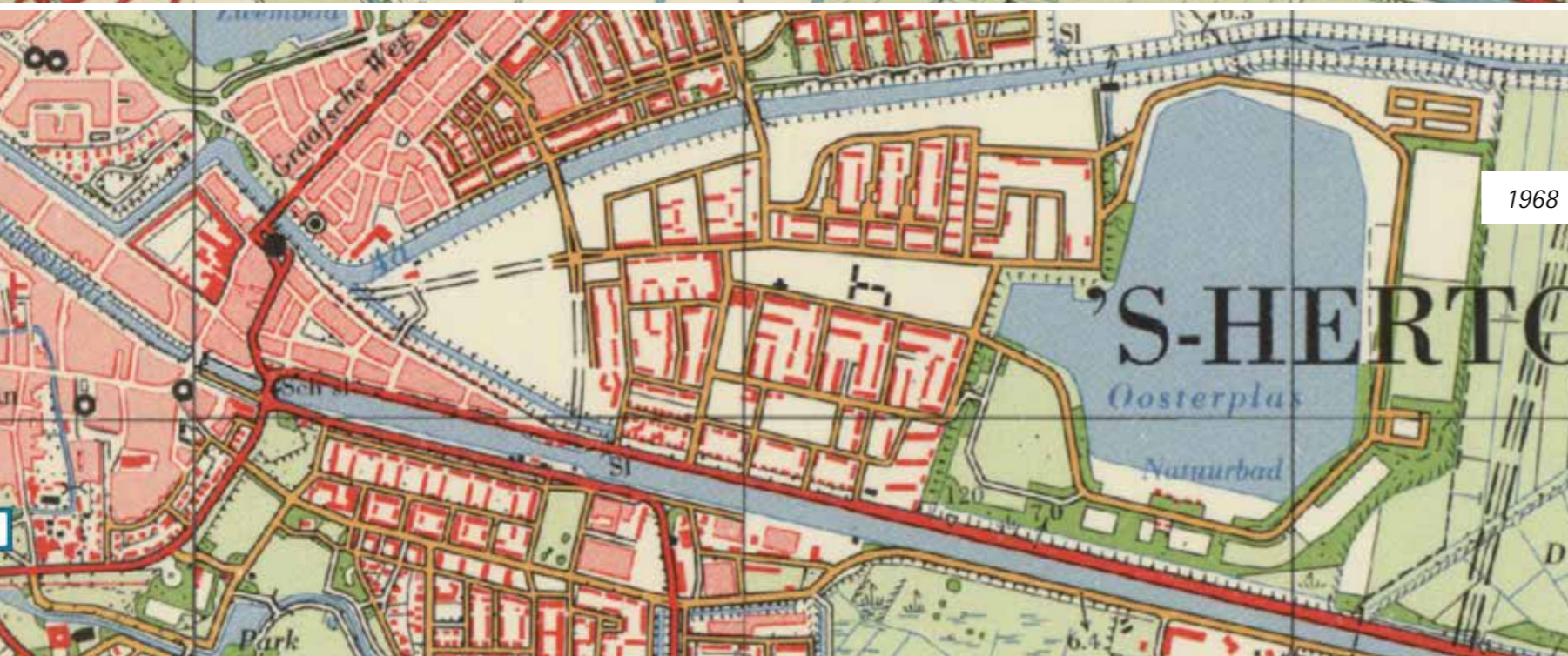

1966

1968

2020

Een particulier initiatief

Door Ed Hupkens

'Lombokkers' was geruime tijd een erenaam voor de wijkbewoners van uitbreidingswijk 't Zand, gebouwd tussen 1884 en 1914, die werd omsloten door de Stadsdommel, de 'kanaaldrempel', en het spoor. Specifiek gold deze naam voor de bewoners van de arbeiderswijk Lombok, die was gesitueerd op een quasi schiereiland op het zuidelijkste punt van de uitbreidingswijk. De Willemsbrug was er nog niet, waardoor het wijkje leek op een eiland. De naam Lombok werd toegekend vanwege de op dat moment durende Lombokoorlog (1894). Het eiland had zelfs een eigen Maharadja. Gerrit Vermeulen, directeur van een drukkerij, liet vijftig arbeiderswoningen bouwen aan de Bondstraat en Gildenstraat. Tijdens de bouw liet hij zich per roeiboot over de Stadsdommel zetten, wat hem de bijnaam 'Maharadja van Lombok' opleverde.

Tijdens de bevrijding van 's-Hertogenbosch in oktober 1944 werd Lombok onherstelbaar beschadigd. De wijk werd dan ook niet herbouwd. Op 10 december 1951 schrapte de gemeenteraad alle Lombokse straatnamen, uitgezonderd de Willemstraat. Vandaag de dag staan de gebouwen van Essent (voorheen Provinciale Noord-Brabantse Electriciteits Maatschappij) in dit gebied.¹ Met Lombok verdwenen echter niet alle koloniale verwijzingen in de gemeente. 's-Hertogenbosch heeft namelijk een kleine Indische buurt met straatnamen die verwijzen naar eilanden van het voormalige Nederlands-Indië. West-Indische verwijzingen kent de gemeente niet. Er bestaat wel een Sint Maartenstraat, maar die is vernoemd naar de katholieke heilige Martinus van Tours (circa 316-397 na Chr.).²

De Indische buurt

De Indische buurt van 's-Hertogenbosch maakt onderdeel uit van de Aawijk-Zuid, de wijk die vernoemd is naar de stadsrivier de Aa die deels door en langs de wijk loopt. Aawijk-Zuid ligt ten oosten van de historische binnenstad van 's-Hertogenbosch en ligt ingeslo-

ten tussen de Aa (noordzijde) en de Zuid-Willemsvaart (zuidzijde). In het oosten wordt ze begrensd door de A2, en aan de westzijde door de buurt Grevelingen.

Het zuidelijk deel van de Aawijk-Zuid vormt de Indische buurt. Deze buurt werd in de jaren dertig van de twintigste eeuw gerealiseerd als het eerste deel van Aawijk-Zuid. Op 22 oktober 1934 stelde de Bossche gemeenteraad zeven straatnamen vast ten behoeve van de nieuwe uitbreidingswijk: Balistraat, Bankastraat, Borneostraat, Celebesstraat, Javastraat, Sumatrastraat en Timorstraat.³ Een motivering voor de keuze van deze Indische straatnamen gaf de raad niet. In het raadsbesluit staat het als volgt omschreven: 'Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming en, getet op de artikelen 174, 267 en 268 der Gemeentewet, werden de straatnamen in de nieuwe wijk bij den Maastrichtschenweg vastgesteld'. Op 15 mei 1935 keurden de Gedeputeerde Staten het raadsbesluit, en daarmee de straatnamen, officieel goed.

Over de bouw van de Indische buurt zijn relatief weinig gegevens terug te vinden. Uit archiefonderzoek komt naar voren, dat de Bossche Indische buurt tot stand is gekomen door particulier initiatief tussen 1932 en 1938 met een betrekkelijk complexmatig karakter.⁴ De N.V. Bouwbedrijf Brabantia, gevestigd te 's-Hertogenbosch, hoogde dit terrein aan de Zuid-Willemsvaart onder eigen beheer op tussen 1931 en 1934 en bracht het in exploitatie. Onder toezicht van Gemeentewerken legde Brabantia in 1934-1935 ook straten en de rio-

Oost-Indische buurt (Aawijk-Zuid)

7 straatnamen

- Balistraat, Bankastraat, Borneostraat, Celebesstraat, Javastraat, Sumatrastraat en Timorstraat (22 oktober 1934).